STRATEGII DIDACTICE INTERACTIVE DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII UTILIZATE ÎN PREDAREA TEXTULUI DRAMATIC

Liliana GROSU, doctor, conferențiar universitar interimar
Departamentul Limbi şi Literaturi

Abstract. *The interactive didactic strategies stimulate students' creativity and highlight their cognitive and praxeological skills. The present article proposes some interactive methods and techniques that stimulate the creativity used in teaching a dramatic text. It is known that the quality of teaching and learning depends on the teacher's professional competence, his/her working methodology, the teaching strategies (s)he uses. All these are important aspects which facilitate learning and increase the quality of the instructional-educational process. Among the four forms of creativity, the article is based on literary creativity. The techniques proposed in this paper can be used both at the stage of evocation and in the course of the didactic process, based on a three-level analysis algorithm.*

Interpretarea operelor dramatice, în procesul predării literaturii în învățământul preuniversitar și universitar, este o activitate didactică destul de dificilă, dat fiind faptul că opera dramatică comportă o logică şi o structură deosebită de cea a genului liric şi epic. Modul de organizare a activităţilor „depinde de competenţa cadrului didactic (competenţă de specialitate, competenţa psihopedagogice şi competenţa metodică) şi de creativitatea sa[2]”

Textul dramatic presupune un specific aparte, anume prin faptul că este scris pentru a fi prezentat în scenă, presupune un text literar propriu-zis, format din monologuri, dialoguri (uneori şi aparteuri – mimare de dialog cu spectatorii) şi câteva indicaţii scenice (didascaliile) privind decorul, mimica şi gestica personajelor, tonalitatea, costumaţia personajelor, mişcările din spaţiul scenic, succinte prezentări ale personajelor (vârsta, aspect fizic, vestimentaţie sau alte detalii care particularizează personajele), sugestii privind efecte vizuale sau auditive, precizări de spaţiu şi timp, etc.

Tehnologiile didactice, prin care se desemnează „ansamblul mijloacelor audio-vizuale utilizate în practica educativă[3]”, în accepţia lui C. Cucoş, pot fi foarte variate, în dependenţă de conţinutul ce urmează a fi predat, forma de organizare a activităţilor educative şi mijloacele/ materialele didactice utilizate.

Pentru o cercetare completă a unui text dramatic, propunem un algoritm de analiză structurat pe 3

[1]Rodica Zafiu, „Argumentare prin analogie: criterii de evaluare şi strategii de respingere”, în *Modernitate şi interdisciplinaritate în cercetarea lingvistică. Omagiu doamnei profesor Liliana Ionescu-Ruxăndoiu,* Mihaela Constantinescu, Gabriela Stoica, Oana Uță Bărbulescu (ed.), Editura Universității din Bucureşti, 2012, pp. 604-610.

[2] Dulamă Maria Eliza, 2010, *Consideraţii metodologice asupra seminarului universitar,* în Florea Voiculescu (coord.), *Ghid metodologic de pedagogie universitară,* Alba Iulia: Editura Aeterminates, p. 193.

[3] Cucoş Constantin, *Pedagogie,* Iaşi: Polirom, 1996, p. 80.

BDD-A32458 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:38 UTC)

nivele. La nivelul inițial, vom studia următoarele aspecte:

1. Opera autorului (volume, teme, titluri); Formula estetică (viziunea sa asupra actului de creaţie);

3. Situarea autorului/ operei în contextul epocii (încadrare în direcţiile literare şi prezentarea curentului literar – apariţie, manifest, reprezentanţi, principii);

4. Definiţia speciei ce urmează a fi studiată;

5. Tema operei studiate;

6. Semnificaţia titlului.

În plan imediat, la nivelul doi se face o analiză detaliată a următoarelor aspecte:

7. Structura sau compoziţia textului (acte, părţi, planuri);

8. Comentarea incipitului şi finalului;

8. Rezumatul operei dramatice, adică povestirea pe momentele subiectului;

9. Caracterizarea personajului/ personajelor, ţinând cont de modalităţile de caracterizare directe şi indirecte.

10. Analiza elementelor se stil şi a tehnicilor utilizate de autor pentru a capta atenţia, a menţine suspansul şi a da originalitate textului.

La nivelul trei atenţia este concentrată asupra următoarelor aspecte:

11. Apreciere critică a operei comentate şi, în general, a scriitorului în contextul epocii sale sau în cadrul generaţiei de creaţie.

12. Raportarea subiectului la realitatea prezentului.

În cele ce urmează ne vom referi la câteva metode şi procedee ce pot fi aplicate în procesul studierii unui text dramatic (comedie, dramă, tragedie):

La etapa de evocare se poate realiza tehnica ***termenii-cheie în avans***. Această tehnică presupune actualizarea unor concepte esenţiale necesare demersului didactic. Aceste concepte fie că sunt cunoscute de elevi/studenţi, fie că sunt necunoscute. Sarcina elevilor/ studenţilor este de a stabili relaţia dintre aceşti termeni. De exemplu, profesorul scrie pe tablă termenii-cheie: *dramă, didascalii, prolog, epilog, dialog, monolog, aparteu*. Elevii/ studenţii discută timp de 3-5 minute semnificaţia termenilor şi apoi stabilesc relaţia de cauzalitate existentă între aceştia.

De asemenea, la această etapă se poate propune ***predicţia cu termenii daţi***. Această tehnică se asociază cu o scriere liberă, dar bazată pe nişte termeni daţi. Profesorul propune un şir de 8-10 cuvinte care sugerează subiectul operei dramatice ce urmează a fi studiată, dar nespecificând lucrul acesta, iar elevii/ studenţii trebuie să alcătuiască, în baza acestora, şi cunoscând titlul lucrării, un mic text care anticipează, intuieşte, în concepţia lor, subiectul piesei. De exemplu, se anunţă titlul piesei *Casa mare* şi se oferă cuvintele: *orânduială, casă trainică, spaţiu sufletesc, văduvă, musafiri, împodobit, sărbătoare, dragoste, ferestre largi, flăcău*.

Mapa cu imagini (cadre, scene). Este o metodă creativă care valorifică asociaţia mentală a fiecărui elev/ student, stimulează aranjarea logică a evenimentelor din textul dramatic şi orientează spre o dezvoltare a imaginii vizuale în raport cu procesele cognitive. Metoda poate fi utilizată imediat după lectura textului. Elevii/ studenţii sunt arangaţi în grupuri de câte 4-5. Profesorul oferă fiecărui grup câte o mapă cu imagini (cadre, scene) din textul dramatic citit, una din imagini poate fi din afara textului, iar elevii/ studenţii trebuie să depisteze imaginea „intrusă” şi să le ordoneze pe celelalte în raport cu evenimentele descrise în text, astfel încât să fie reconstituit subiectul. Pentru stimulare şi motivare, activitatea se poate desfăşura în timp limită (de exemplu, 5 minute) sau clasarea grupurilor pe locul 1, 2, 3, în dependenţă de care grup finalizează primul.

Metoda off-book stimulează, în primul rând, creativitatea elevilor/ studenţilor, dezvoltarea capacităţilor inventive ale acestora şi imaginaţia, având la bază un incipit de text dramatic. În mod practic, se citeşte o bucată de fragment de piesă dramatică (de exemplu, până la intrigă) şi apoi se împart rolurile, astfel ca fiecare, în „afara cărţii” (off-book) să compună replici pentru desfăşurarea actului dramatic. Urmează citirea textelor create. Variantele obţinute se confruntă cu varianta originală, iar apoi se alege cel mai apropiat text de cel original. Metoda poate fi aplicată atât individual, cât şi în grup.

Metoda off-book se poate realiza şi într-o altă formă, anume prin vizionarea unui fragment din filmul regizat în baza textului dramatic. După vizionare cu sunet a unui fragment, se întrerupe sunetul, dar se derulează imaginile în continuare, timp în care elevii/ studenţii inventează replici, bazate pe mişcarea personajelor, aranjarea în scenă, gesticulaţii etc. Pentru a încadra corect replicile în limita de timp se derulează de câteva ori acelaşi fragment, dar fără sunet. Apoi elevii/ studenţii citesc replicile în timp ce se

BDD-A32458 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:38 UTC)

derulează filmuleţul dramatic, astfel încât fiecare replică să corespundă imaginilor derulate. După citirea tuturor variantelor inventate de elevi/ studenţi se derulează acelaşi fragment, dar cu sunet, astfel încât elevii/ studenţii să aibă posibilitatea să confrunte varianta proprie cu cea din textul dramatic. În final se poate de ales varianta care a fost cea mai apropiată de text sau cea mai inventivă variantă.

Un alt procedeu/ metodă de lucru cu textul dramatic este ***puzzle,*** în baza imaginilor din text. Metoda puzzle oferă posibilitate educaţilor să facă conexiuni logice între momentele subiectului, îi ajută pe elevi să pătrundă în atmosfera textului dramatic, să înţeleagă specificul compoziţiei, asemănarea şi contrastul dintre imagini, modul de constituire a subiectului.

Pentru realizarea propriu-zisă se pun în plic câteva imagini din textul dramatic studiat. Elevii/ studenţii extrăgând pe rând imaginile trebuie să intuiască: a) cărei parţi a textului aparţine (*iniţială, de mijloc, finală*) sau cărui moment al subiectului (*expoziţia, intriga, desfăşurarea acţiunii, punctul culminant şi deznodământul*); b) să descrie verbal momentul surprins în imagine (Ce apare în prim plan? Cum sunt aranjate personajele? Cum este decorul? Ce culori prevalează? Ce sugerează mimica, gestica personajelor?, etc.); c) să descrie fragmentul anterior momentului surprins în imagine şi fragmentul ulterior, astfel reconstituind puzzle-ul. Se procedează astfel cu fiecare imagine sustrasă din plic. După ce sunt extrase toate imaginile, se aranjează pe tablă întreg puzzle-ul.

O metodă eficientă şi creativă este ***scaunul intervievatorului*** sau ***moşul „ştie tot”***. Această metodă poate fi folosită după încheierea procesului de analiză a operei dramatice studiate, după ce s-a realizat caracterizarea personajelor, s-au făcut conexiuni logice între momentele subiectului, anume pentru realizarea feedback-ului.

În mod practic, în faţa clasei se pune un scaun pe care va sta *moşul „ştie tot”*, acesta, fiind „atotcunoscător”, trebuie să raspundă la toate întrebările adresate de clasa de elevi/ grupul de studenţi. Întrebările pot fi variate, dar să ţină neapărat de textul studiat, de exemplu: Când a fost scrisă opera „X”?; Numeşte principala caracteristică a personajului central; În ce era deghizat personajul Y?; Câţi ani avea personajul X?; Când şi unde se desfăşoară primul act?, etc.

Textul calchiat reprezintă, de asemenea, o metodă de lucru eficientă în explorarea potenţialului creativ al elevilor/ studenţilor. Metoda poate fi folosită şi după prima lectură, când se poate verifica cât de atenţi au fost elevii/ studenţii. În acest caz, elevii/ studenţii trebuie să completeze spaţiile libere cu replicile pe care le-au audiat la lectura textului, aşa cum le-au reţinut. Dacă vrem să stimulăm mai mult creativitatea, le propunem fragmentul de text după încheierea studiului dramatic. În acest caz, dacă textul studiat este unul comic, se propune să se completeze spaţiile cu replici tot comice, dacă este un text tragic – replicile trebuie să corespundă conţinutului tragic.

În mod aplicativ, se pune în faţa elevilor/ studenţilor scheletul trunchiat al unui fragment de text dramatic, iar aceştia trebuie să completeze cu cuvinte-replici, spaţiile libere, ţinând cont de semnele de punctuaţie marcate în text. De exemplu:

Scheletul fragmentului:

BONDICI (la barieră): Mă! cel cu trăsura... fă înainte... Ce-ai închis șoseaua?
FECIORUL (căutând în stânga): _____?
BONDICI: Ce-mi pasă mie?... _____.
FECIORUL: Măi omule, da n-auzi că ne-am troienit?
PUNGESCU (asemene la barieră): Înhamă-te pe tine și trage zdreavăn până ce-i ieși din zăpadă.
FECIORUL: _____.
PUNGESCU: Hait! o pățirăm de la roate... Ei, ce facem acum?
BONDICI: _____.
PUNGESCU: Fie ș-așa... hait... vină și tu, neamțule, cu noi.
NEAMȚUL: _____!!!

(***Chiriţa în Iaşi,*** **V. Alecsandri**)

Variantă completată:

BONDICI (la barieră): Mă! cel cu trăsura... fă înainte... Ce-ai închis șoseaua?
FECIORUL (căutând în stânga): *Eu??? Crezi că sunt în stare să împing nanila asta de cal*?
BONDICI: Ce-mi pasă mie?... *Eu pe a mea, dacă vreau o duc şi în spate*.
FECIORUL: Măi omule, da n-auzi că ne-am troienit?
PUNGESCU (asemene la barieră): Înhamă-te pe tine și trage zdreavăn până ce-i ieși din zăpadă.

BDD-A32458 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:38 UTC)

FECIORUL: *Zău, am ajuns eu calul popii... să mă înham... să trag… să-mi murdăresc mâinile tătucuţei şi ale măiculiţei.. ? Decât eu înhamat, mai bine tu pe jos umblat.*
PUNGESCU: Hait! o pățirăm de la roate... Ei, ce facem acum?
BONDICI: *Nu lăsăm trăsura în drum... ne suflecăm..., o urnim din loc şi trecem*.
PUNGESCU: Fie ș-așa... hait... vină și tu, neamțule, cu noi.
NEAMȚUL: *Eu sunt din altă ţară, la noi nu se face aşa, se inventează aripi la căruţă*!!!

(*autor anonim*)

În ceea ce priveşte analiza sistemului de personaje, caracterizarea personajului/ personajelor se poate, de asemenea, utliza o serie de metode şi tehnici creative şi interactive. De exemplu, se poate propune redenumirea personajelor, aşa cum ar crede elevul/ studentul că i s-ar potrivi personajului, după ce a lecturat şi analizat textul. De pildă pentru personajele din *Chiriţa în Iaşi*, de Vasile Alecsandri, elevii au găsit aşa nume:

Cucoana Chirița – *cucoana/ lelea Mandiţa, Zuzalina, Mazoana*
Grigori Bârzoi, soțul ei – *Necioplitul, Ruginitul*
Guliță, copilul lor – *Naivul, Gură-cască*
Luluța, orfană – *Ruşinoasa, Înamorata*
Safta, sora lui Bârzoi – *Curioasa, Mătuşica*
Domnul Șarl, profesor francez – *Domnul Monsiu, Franţuzoiul*
Leonaș, tânăr ieșean – *Ofiţerul, Ideistul*

O altă modalitate de lucru cu personajele este ***careul cu personaje***. Metoda poate fi pretabilă atât pentru textele dramatice, cât şi epice. Această activitate presupune identificarea numelui personajelor într-un careu dat, cu cronometrarea timpului. Această activitate se poate realiza atunci când s-a predat un text nou sau la sfârşitul unei unităţi/ semestru, după ce s-au studiat câteva texte. Profesorul numeşte opera şi numărul de personaje, iar elevii/ studenţii, fie individual, fie în perechi, identifică în careu personajele. Astfel se face o recapitulare a sistemului de personaje din operele predate pe parcursul unităţii/ semestrului. De exemplu, personajele din *Păsările tinereţii noastre* de Ion Druţă (6 personaje):

B	V	N	I	M	O	T	U	Z	X	E	F	G	H	K
I	O	P	L	M	J	Z	J	J	P	E	W	Z	P	A
D	O	C	H	I	Ț	A	A	G	A	N	D	R	O	N
W	G	H	I	K	N	B	Q	I	U	C	S	V	E	B
N	M	O	L	S	P	A	V	E	L	R	U	S	U	E
Q	W	N	M	P	L	A	R	T	I	N	A	A	S	D
T	Z	U	B	N	M	D	W	A	N	S	C	V	S	H
M	Ă	T	U	Ș	A	R	U	Ț	A	K	F	D	R	B
U	J	F	S	D	L	H	E	R	V	N	A	X	C	T

O altă modalitate de lucru creativă poate fi ***Graficul T*** realizat, pe de o parte, dintr-un *portret direct* realizat fie de autor, fie de alte personaje sau prin autocaracterizare şi, paralel, un *portret literar* propriu, dar care să fie îmbogăţit stilistic cu metafore, epitete, comparaţii, hiperbole şi alte figuri de stil sugestive. În prima rubrică se extrag din text cuvinte, expresii şi fraze care-l caracterizează pe personaj, iar în partea a doua, aceleaşi cuvinte, expresii, fraze se îmbogăţesc stilistic, punând în valoare potenţialul creativ ale elevilor/ studenţilor. De exemplu, portretul personajul *Iona* din piesa cu acelaşi nume, de Marin Sorescu (actul I şi II):

Portret direct realizat de autor, de alte personaje sau prin autocaracterizare	**Portret literar**
- Om foarte singur; - Iona vorbeşte tare cu sine însuşi, îşi pune întrebări şi-şi răspunde... - Îşi vede de trebuşoara lui;	- Iona era singur ca un izvor în mijlocul pustiului; - Singurătatea imensă şi apăsătoare îl face să comunice cu sine însuşi, asemenea unui ecou care-şi răspunde sieşi; - Are o singură „trebuşoară” careia i se

BDD-A32458 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:38 UTC)

- Iona n-are noroc şi pace; - Visul şi peştele: Visul unu – crap. Visul doi – morun. Visul trei – plătică... Cred că l-am prins pe-ăl mare. De mult pândesc eu peştele ăsta. L-am şi visat... - Nehotărât; - Soţia mă iubeşte, dar „nu când stau şi mă uit la peşti”; - Etc.	dedică cu trup şi suflet – perscuirea celui mare peşte din mare; - Iona are noroc „ca broasca de păr”, este un nenorocos, un ghinionist înnăscut; - Are un vis măreţ, suprem – să prindă cel mai mare, uriaş peşte din mare, fie un crap lucios, un morun negru ca adâncul mării sau o plătică vierzuie-cenuşie, dar e un vis... un vis seducător, obsedant... - Iona este nehotărât ca un copil aflat în faţa unei vitrine cu dulciuri – parcă le-ar vrea pe toate odată; - Soţia îl iubeşte enorm, dar totuşi „nu când se uită la peştii din avariu”, spune ea că ar putea muri de privirea lui „otrăvită”, etc., etc., etc.

O altă modalitate creativă de a poate fi ***desenul*** sau ***reprezentarea grafică***, care contribuie la formarea abilităţilor practice ale elevilor/ studenţilor. Profesorul poate propune reprezentarea prin desen a unui moment care l-a fascinat, l-a impresionat cel mai mult, dacă activitatea urmează a fi realizată individual, sau poate propune activitatea în grupuri, în dependenţă de câte acte conţine piesa de teatru, astfel ca fiecare act să fie reprezentat de câte o echipă de lucru. De exemplu, desen realizat în baza celor 4 tablouri ale piesei *Iona* de Marin Sorescu. Ca reper se poate utiliza incipitul oferit de însuşi autor:

TABLOUL I	**TABLOUL II**
Scena e împărţită în două. Jumătate din ea reprezintă o gură imensă de peşte. Cealaltă jumătate – apa, nişte cercuri făcute cu creta. Iona stă în gura peştelui, nepăsător, cu năvodul aruncat peste cercurile de cretă. E întors cu spatele spre întunecimea din fundul gurii peştelui uriaş. Lângă el, un mic acvariu, în care dau veseli din coadă câţiva peştişori.	Interiorul peştelui I. Bureţi, oscioare, alge, mizerie acvatică. Impresia că te afli pe fundul mării şi, în acelaşi timp, câteva elemente care să creeze impresia de pântece uriaş. Eventual, colţurile mai întunecoase ale scenei se pot mişca ritmic, „închide” şi „deschide”: peştele mistuie. La început, scena e în semiobscuritate. În mijloc Iona în picioare, cu mâinile dibuind, năuc.
TABLOUL III	**TABLOUL IV**
Interiorul peştelui II. Decor asemănător, în mare, celui din tabloul anterior. Poate câteva elemente în plus, spre a marca evoluţia. Iar într-o parte a scenei – important! – o mică moară de vânt. Poate să se învârtească. Atras de ea ca de un vârtej, Iona se va feri tot timpul să nu nimerească între dinţii ei de lemn.	O gură de grotă, spărtura ultimului peşte spintecat de Iona. In faţă, ceva nisipos, murdar de alge, scoici. Ceva ca o plajă. In dreapta o movilă de pietroaie, case, lemne. La început, scena e pustie. Linişte. La gura grotei răsare barba lui Iona. Lungă şi ascuţită – vezi barba schivnicilor de pe fresce. Barba fâlfâie afară. Iona încă nu se vede.

Acest exerciţiu dezvoltă fluiditatea şi flexibilitatea gândirii, pune în valoare rolul artei plastice în dezvoltarea personalităţii creatoare, scoţând la iveală gustul estetic, percepţia vizuală, dezvoltând memoria şi imaginaţia, precum şi spiritul critic.

După ce s-a lucrat cu textul, cu sistemul de personaje, se poate de lucrat cu finalul textului. De exemplu, un exerciţiu practic ar fi schimbarea finalului textului dramatic. Elevii/ studenţii sunt puşi în situaţia de a modifica finalul textului sau chiar soarta personajului central. Bunăoară, iată cum se încheie piesa *Iona* de M. Sorescu:

- ... Cum mă numeam eu? *(Pauză.)*
- *(Iluminat, deodată.)* Iona.
- *(Strigând.)* Ionaaa!

BDD-A32458 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:38 UTC)

- Mi-am adus aminte: Iona. Eu sunt Iona.

- Şi acum, dacă stau bine să mă gândesc, tot eu am avut dreptate. Am pornit-o bine. Dar *drumul*, el a greşit-o. Trebuia s-o ia în partea cealaltă.

- *(Strigă.)* Iona, Ionaaa!... E invers. Totul e invers. Dar nu mă las. Plec din nou. De data aceasta, te iau cu mine. Ce contează dacă ai sau nu noroc? E greu să fii singur.

- *(Scoate cuţitul.)* Gata, Iona? *(Îşi spintecă burta.)* Răzbim noi cumva la lumină.

(*Iona, M. Sorescu*)

Pornind de la acest final, profesorul poate propune schimbarea acestuia, fie printr-o perspectivă pozitivă, fie prin una conciliantă. De exemplu:

- Știu că există întotdeauna o rezolvare!

- Doar nu suntem la o problemă de matematică, iar şirul de burţi urmează la infinit asemenea cifrelor în şir...

- Şi dacă tot există acest şirag, atunci eu sunt soluția, eu sunt un Sisif, care deşi urcă mereu aceeaşi piatră, este erou măreţ prin faptul că nu se lasă învins, îşi ştie ţinta, îşi urmează scopul şi prin asta învinge...

- Da, ce gând rău îmi venise... sinuciderea nu e soluţie...

- Moartea vine ea singură, viaţa e o întrebare!?!?!

- La urma urmei, mulţi îşi doresc singurătatea... mai mult timp pentru tine...

- Mai mult timp pentru a medita...

- Mai mult timp pentru a crea...

- Mai mult timp pentru a fi...

(*autor anonim*).

De asemenea, la etapa de încheiere a studiului asupra textului dramatic se poate realiza o activitate prin tehnica ***sinectica*** (sau ***metoda Gordon***, după numele autorului care a propus-o). De exemplu, se poate propune, ascultând o melodie (de ex. *Sonata lunii* de Bethoven) să alcătuiască un text în care să-şi exprime sentimentele transmise de textul dramatic studiat sau impresiile despre un anumit personaj. Linia melodică propusă trebuie să corespundă tonului general al textului. Metoda are ca scop eliberarea minţii de orice constrângeri în cadrul unei probleme formulate, pentru a evita răspunsurile negative şi pentru a evada din gândirea şablonată.

Dacă ar fi să realizăm ultimul aspect propus în algoritmul de analiză – *raportarea subiectului la realitatea prezentului*, atunci formularea mesajului general al operei se poate face prin tehnica ***mesajului encifrat***. În mesajul encifrat profesorul propune o proprie viziune, pornind de la aceasta, elevii/ studenţii vor dezvolta acest mesaj raportându-l la realitatea prezentului. De exemplu, pentru piesa dramatică a lui Ion Druță *Păsările tinereţii noastre* se poate realiza următorul mesaj encifrat:

1 – R
2 – Î
3 – U
4 – N
5 – T
6 – Z
7 – O
8 – I
9 – M
10 – A
11 – L
12 – E
13 – B
14 – Ă
15 – Ş
16 – S
17 – P
18 – D
19 – C
20 – V
21 – Ț
22 – H
23 – F

Mesaj encifrat: 10/18/12/20/14/1/10/5/10 23/12/1/8/19/8/1/12, 1/12/18/10/5/14 17/1/8/4

16/8/9/13/7/11/8/16/5/8/19/10 19/8/7/19/2/1/11/8/8/11/7/1 15/8 10 19/7/19/7/1/8/11/7/1,

12/16/5/12 12/11/8/13/12/1/10/1/12/10 19/7/4/15/5/8/8/4/21/12/8, 12

2/9/17/14/19/10/1/12/10 19/3 10/17/1/7/10/17/12/11/12 12/8 19/3 12/8/4/12,

18/12/7/10/1/12/19/12 ...

*Mesaj descifrat***:** Adevărata fericire, redată prin simbolistica ciocârliilor şi a cocoarelor, este

BDD-A32458 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:38 UTC)

eliberarea conştiinţei, e împăcarea cu aproapele şi cu sine, deoarece ...

De asemenea, pentru diversificarea activităţii, elevii/ studenţii pot crea propriul mesaj encifrat pentru colegul de bancă. Mesajele encifrate se pot utiliza şi pentru etapa de captare a atenţiei, de exemplu, pentru a reda o microinformaţie despre autorul şi opera necunoscută care urmează a fi studiată. Activitatea se poate cronometra, pentru a stabili cine primul descifrează mesajul.

În scopul asimilării cunoştinţelor, al formării priceperilor şi deprinderilor, atât profesorul, cât şi elevii/ studenţii înţeleg că acţiunile de antrenare a creativităţii urmăresc să determine productivitatea capacităţilor lor, ridică potenţialul creativ şi stimulează procesele cognitive. Asigurarea cu suport material tipărit, echilibrarea ca extindere a activităţilor, implicarea activă a elevilor/ studenţilor în realizarea obiectivelor propuse, evaluarea şi autoevaluare sarcinilor de lucru, implicarea mijloacelor electronice etc., sunt aspecte ce trebuie avute în vedere în procesul de învăţare motivant, atractiv, interactiv şi dinamic. Toate aceste metode şi tehnici de stimulare a creativităţii propuse în articolul de faţă realizează într-un final cele patru etape ale procesului creativităţii: *etapa formativă, etapa normativă, etapa interogativă şi etapa transformaţională*[1].

[1] Popescu Gabriela, *Psihologia creativităţii,* ediţia a III-a, Bucureşti: Editura Fundaţiei „România de mâine”, 2007, p. 69.

BDD-A32458 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:38 UTC)